

Jaarverslag Aansluitingsnetwerk VO-HO Fryslân 2007/2008

(april 2008)

Netwerk Fryslân landelijk actief!

Het Platform Bèta Techniek (PBT) zet landelijk in op versterking van netwerken havo – bèta hbo met stimuleringsubsidies. Ons netwerk heeft als landelijk voorbeeld gediend bij de opzet en versterking van 10 regionale netwerken van Zeeland tot Groningen. Samen met PBT hebben we op 18 februari in Utrecht een werkconferentie georganiseerd over actieplannen die netwerken elders moeten versterken. Deze samenwerking met PBT is succesvol afgesloten.

Zeven scholen van ons netwerk zijn actief betrokken bij het ontwikkelen of testen van havo modules voor het nieuwe profielkeuzevak Natuur, Leven en Technologie (NLT). De landelijke regie van de opzet van het vak NLT is in handen van het Landelijk Ontwikkelpunt NLT (LOP NLT). Het LOP NLT stimuleert regionale steunpunten voor docenten NLT en ook voor docenten van het nieuwe profielkeuzevak Wiskunde D. Over de invulling van Wiskunde D onderhoudt het netwerk contact met de commissie Toekomst Wiskunde Onderwijs (cTWO). De door ons ontwikkelde module Statistiek en Technologie is in beeld om landelijk als alternatief lesmateriaal te dienen bij Wiskunde D in plaats van lesmateriaal van uitgevers (zie ook pag. 3).

Op de aansluitingsconferentie van 21 februari in Zwolle heeft het netwerk meegewerkt aan drie workshops. Sjouk Stelwagen van Simon Vestdijk heeft met de titel 'Het ei van Columbus?' een best practice gepresenteerd van hoe je als school kunt scoren met een goede aansluiting (zie pag. 5). Jan Heijenga, teamleider van Life Science & Technology heeft datzelfde gedaan voor opleidingen. Jelle Nauta heeft samen met Stenden (Hogeschool Drenthe) een workshop gedaan over hoe onze Aansluitingsmeter vo-ho kan functioneren als instrument voor de kwaliteitszorg in vo en hbo. Met dit uiterst eenvoudige instrument kunnen scholen en opleidingen gemakkelijk scoren bij de onderwijsinspectie of accreditatie (zie pag. 4/5).

Over ons netwerk zijn artikelen verschenen in de Universumkrant en de Sprintkrant van PBT.

Splitsing werkgroep LOB (LoopbaanOriëntatie en Begeleiding)

De LOB-werkgroep staat al zo'n 10 jaar voor het gezamenlijk organiseren van leerling activiteiten door hogescholen, het uitbrengen van brochures en de website www.keuzekalender.nl.

In de werkgroep heeft een vertegenwoordiging van decanenkring Friesland een belangrijke functie bij de uitwerking en evaluatie van activiteiten zoals Proefstuderen en DIG-IT.

Vanuit de werkgroep is de behoefte ontstaan om ook aandacht te besteden aan onderwerpen met een meer beleidsmatig karakter. Bijvoorbeeld het ontwikkelen van een doorstroom portfolio of de aansluitproblematiek met rekenen en taal.

Met het vaststellen van het beleidsplan 2007-2008 is besloten twee werkgroepen LOB te starten: LOB-communicatie en LOB-onderwijs. De werkgroep LOB-communicatie zet in feite de reguliere LOB-activiteiten voort. Doel van deze werkgroep: inhoudelijk afstemmen en organiseren activiteiten voor leerlingen in kader van loopbaan oriëntatie en begeleiding.

De nieuwe werkgroep LOB-onderwijs heeft als doel: Uitvoering beleid rond instrumenten en activiteiten ter bevordering doorlopende leerlijnen vo-ho en borgen van de doorstroomkwaliteit vo-ho. Onderwerpen als doorstroom portfolio, steunpunt NLT en steunpunt Rekenen en Taal staan op de agenda.

Op onze website www.vo-ho.nl staat de samenstelling van de werkgroepen.

Personele inzet

Op het personele vlak waren tegenslagen met de inzetbaarheid van Greetje Feitsma. Het verwachte herstel na een operatie is onvoldoende gebleken om de taken van het Aansluitingsnetwerk weer voor 100% op te kunnen pakken. Als gevolg van daarvan heeft Greetje Feitsma helaas moeten besluiten met ingang van zomer 2008 haar functie als coördinator van het Aansluitingsnetwerk op te geven. Greetje is vanaf het eerste begin in 1991 betrokken geweest bij de samenwerking tussen vo en hbo.

In 2003 is besloten de samenwerking permanent te maken en is het toenmalige platform vo-hbo omgedoopt tot Aansluitingsnetwerk vo-ho Fryslân. Greetje heeft een groot aandeel gehad in tal van activiteiten die door de jaren heen zijn georganiseerd. Vermeldenswaard zijn de succesvolle didactische symposia over aansluiting tussen vo en hbo, waar Greetje veel energie in heeft gestoken.

De activiteiten en uitvoeringsvorm van het Aansluitingsnetwerk hebben landelijke bekendheid verworven. Het netwerk is Greetje veel dank verschuldigd voor het vele pionierswerk, dat zij in al die jaren heeft verricht.

Greetje hoopt haar opvolger nog voor de zomer te kunnen inwerken.

De geplande versterking voor administratieve en communicatieve ondersteuning is met ingang van 15 februari gerealiseerd met de aanstelling van Karin Boerrigter (0,4fte).

Resultaten netwerk in relatie tot doelstellingen

Alle activiteiten van het Aansluitingsnetwerk VO-HO Fryslân passen binnen de kaders van de kwaliteitszorg en worden daarom gerelateerd aan de doelstellingen.

Het Aansluitingsnetwerk VO-HO Fryslân heeft als doel de aansluiting te verbeteren voor leerlingen die vanuit het VO doorstromen naar een opleiding in het ho.

Zij tracht dit te bereiken door:

- 1 Samenhangend aanbod voor loopbaanoriëntatie
- 2 Bevorderen aansluiting op leerinhoud en pedagogisch/didactische aanpak
- 3 Monitoren van de aansluiting
- 4 Stimuleren kenniscirculatie in vo en ho

Hieronder worden de activiteiten van 2007-2008 gekoppeld aan deze doelstellingen.

1. Samenhangend aanbod voor loopbaanoriëntatie (*scholieren, decanen*)

Werkgroep LOB-communicatie

In de werkgroep LOB-communicatie van het Aansluitingsnetwerk zijn het hoger onderwijs en een vertegenwoordiging van decanenkring Friesland verenigd.

In september is wederom de brochure en poster Keuzekalender 2007/2008 met daarop alle voorlichtingsactiviteiten van het ho in Friesland verspreid onder alle scholen in Friesland. Dezelfde informatie is ook geplaatst op onze website www.keuzekalender.nl.

In november 2007 zijn stroofolders van Proefstuderen 2008 verspreid onder potentiële studenten vanuit de hogescholen en later door decanen in het vo.

Op 27 maart 2008 zijn ongeveer 1000 leerlingen naar Leeuwarden gekomen voor Proefstuderen. De aanmeldingen zijn via de mail teruggekoppeld naar de decanen van alle scholen.

Op 23 mei 2007 hebben 350 leerlingen havo 4 van 6 scholen meegedaan met een aansluitmodule van DIG-IT. Ook ongeveer 10 docenten hebben de dag bijgewoond. De opkomst was zeer goed: meer dan 90% van de aangemelde leerlingen was present. Leerlingen hebben de dag in meerderheid positief beoordeeld. De minpunten hadden vooral betrekking op de 'huiswerkopdracht' of de motivatie van leerlingen bij een enkele module. In een geval werd een module afgeblazen. Vanuit het hbo zijn ook kritische geluiden gehoord: leerlingen zijn ongemotiveerd of het kost ons te veel inspanning en het levert te weinig op.

Helaas is dit jaar geen grondige evaluatie georganiseerd. De afspraak is dat komend jaar wel tijdig een evaluatie zal plaatsvinden.

Voor dit jaar zijn 19 DIG-IT aansluitmodules geprogrammeerd op 23 mei 2008. Ruim 350 leerlingen van 8 scholen hebben zich aangemeld. Karin Boerrigter heeft de organisatie strak geregeld.

Werkgroep LOB-onderwijs

Op 3 april is de nieuwe werkgroep LOB-onderwijs gestart met een eerste bijeenkomst.

De werkgroep heeft als opdracht meegekregen het uitvoeren van beleid rond instrumenten en activiteiten ter bevordering doorlopende leerlijnen vo-ho. Daarbij is het borgen van de doorstroomkwaliteit vo-ho een aandachtspunt.

Mogelijkheden worden onderzocht om te komen tot een doorstroomportfolio vo-ho. Scholen worden gestimuleerd om diagnostische toetsen en remediërende cursussen op het gebied van rekenen en taal aan te bieden. Activiteiten van het steunpunt NLT/Wiskunde D worden besproken en geëvalueerd.

Lijst aanbevolen vakken

Alle decanen hebben eind november een lijst van aanbevolen vakken (havo en vwo versie) ontvangen die gemaakt is voor leerlingen die voor de profielkeuze en vakkenkeuze staan.

Op de lijst zijn alle hbo opleidingen van NHL, Stenden en Van Hall Larenstein opgenomen.

2. Bevorderen aansluiting op leerinhoud en pedagogisch/didactische aanpak (docenten)

Ontwikkeling modules Natuur, Leven en Technologie (NLT) en Wiskunde D

Met het Landelijk Ontwikkelpunt NLT (LOP NLT) en de commissie Toekomst Wiskunde Onderwijs (cTWO) zijn nauwe contacten opgebouwd. Een viertal modules NLT voor havo worden door scholen uit ons netwerk ontwikkeld. De havo module 'Epidemieën in de Landbouw' is succesvol ontwikkeld door Jan Pijnenborg (Magister Alvinus), Loek Muhlschlegel en Emma Strijbos (beide docenten van Liudger). De havo module Statistiek & Technologie verkeert al in de testfase bij Piter Jelles Aldlân en Dockinga. Mart Mojet en Dirk Lemstra (Magister Alvinus) hebben deze module samen met Henk Schapelhouman van Simon Vestdijk ontwikkeld. CTWO overweegt deze module landelijk aan te bieden voor het domein Kansrekening en Statistiek. Daarmee komt een alternatief voor het lesmateriaal van uitgevers voor handen. De Wiskunde D boeken van uitgevers voldoen slecht omdat ze niet of nauwelijks context van bèta werkvelden bevatten. Ons ontwikkelteam is in beeld voor een tweede module Statistiek & Technologie!

In maart zijn de laatste twee havo NLT modules het ontwikkeltraject ingegaan: GIS en Water (in totaal zijn dan 22 havo NLT modules ontwikkeld of in ontwikkeling). Hierbij zijn docenten van Bogerman, Magister Alvinus, Comenius, Zuyderzee College en Maartens College betrokken. Bij de GIS module wordt veel expertise verkregen van Joop van der Schee (bijzonder hoogleraar geografie bij de VU, gekoppeld aan het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap).

Bij al deze modules wordt de aansluiting met diverse hbo opleidingen op leerinhouden en pedagogisch/didactische aanpak voor 100% gerealiseerd. Ook andere NLT modules bevatten veel context vanuit de praktijk van opleidingen en werkvelden.

Regionaal Steunpunt Noord voor NLT/Wiskunde D

In oktober 2007 zijn met de RUG afspraken gemaakt over samenwerking in een regionaal steunpunt NLT/Wiskunde D. Dit initiatief wordt landelijk gestimuleerd vanuit LOP NLT. Er wordt gewerkt aan een landelijk netwerk van regionale steunpunten.

De website www.steunpuntnoord.nl is in voorbereiding met de volgende inhoud:

- sitemap met intropagina en vervolgens NLT, Wiskunde D en Informatica
- document voor vragen van vakdocenten vo voor verzending naar onderstaand emailadres
- emailadres info@steunpuntnoord.nl
- jaarprogramma: modulespecifieke ondersteuning (o.a. scholing)
- overzicht aangesloten scholen die NLT en Wiskunde D aanbieden (en Informatica?)
- links naar andere regionale steunpunten en landelijke sites (LOP NLT, CTWO etc)
- inhoudelijke informatie over modules
- aanvullend materiaal

Het steunpunt heeft de organisatie gestart van gezamenlijke docentenbijeenkomsten op 14 mei in Leeuwarden en 16 mei in Groningen. Daar zullen inhoud en ervaringen met NLT/Wiskunde D modules worden uitgewisseld.

Steunpunt rekenen en taal

Reken- en taalvaardigheden zijn landelijke actuele speerpunten geworden van beleid. Het hbo (en in mindere mate ook het wo) organiseert op grote schaal diagnostische toetsen en remediërende cursussen. Ook veel scholen zijn gestart met een aanbod van toetsen en extra lessen in de vrije ruimte om leerlingen bij te spijkeren op reken- en taalvaardigheden.

Landelijk worden eindtermen van examens (o.a. Wiskunde) bijgesteld zodat ook daarin weer meer van deze vaardigheden kunnen worden getoetst.

Op de website www.vo-ho.nl is toets en remediërend materiaal geplaatst. Uitgevers bieden diverse basisboeken rekenen en spelling aan.

3. Monitoren van de aansluiting (coördinatoren, management)

Terugkoppeling Propedeuseresultaten

De projectgroep Terugkoppeling Propedeuseresultaten brengt in april opnieuw een rapport uit over de resultaten van cohort 2006-2007 op de Friese Hogescholen. Daarbij krijgen de vo-scholen ook de studieresultaten van hun oud-leerlingen op naam aangeleverd.

In het rapport is een vergelijking opgenomen van de hogescholen in Friesland met die van alle Nederlandse hogescholen.

Aansluitingsmonitor: conferentie Einstein op 21 februari 2008

Het afgelopen jaar is gekozen om geen tevredenheidsonderzoek uit te voeren. Uit de resultaten van de afgelopen jaren komen slechts geringe verschillen tussen opeenvolgende jaren. Besloten is om het onderzoek in principe een keer per twee jaar uit te voeren. In dit tussenliggende jaar heeft de werkgroep op 21 februari 2008 in Zwolle de conferentie 'Generatie Einstein valt niet uit in het hoger onderwijs' georganiseerd.

In het ochtendprogramma stonden de aansluittheorie en onderzoeksresultaten op het gebied van aansluiting centraal. De ochtend werd afgesloten met een levendige forumdiscussie met studenten van verschillende opleidingen en hogescholen.

In het middagprogramma zijn 6 workshops aangeboden. Twee ervan hadden directe inbreng vanuit ons netwerk. Deze worden hieronder kort besproken.

Kwaliteitszorg workshop Aansluitingsmeter vo-hbo door Mark Geerts en Jelle Nauta

Verbetering van de aansluiting wordt bekeken vanuit het perspectief van kwaliteitszorg.

Een kwaliteitsscan wordt in deze workshop uitgevoerd met de Aansluitingsmeter vo-ho (ontwikkeld in 2005 binnen ons netwerk). Deze meter gaat uit van het Toezichtkader in vo en het Accreditatiekader in hbo.

Het Toezichtkader vo hanteert de volgende kwaliteitsaspecten: kwaliteitszorg, leerstofaanbod, zorg en begeleiding, opbrengsten.

Het Accreditatiekader hbo hanteert de onderwerpen: doelstellingen opleidingen, programma, resultaten

Na korte uitleg over Aansluitingsmeter vo-ho vullen de deelnemers de meter in voor de eigen hogeschool / opleiding. Helaas zijn geen deelnemers uit het vo aanwezig voor de vo-versie van de meter.

De score wordt aangegeven op een 4-puntsschaal: 1 = onvoldoende (weinig activiteiten, ad hoc maatregelen); 2 = voldoende (structurele (beperkte) activiteiten, begin van kwaliteitssysteem) ; 3 = goed (structurele activiteiten, onderdeel van kwaliteitssysteem); 4 = excellent (structurele activiteiten met aantoonbaar goede resultaten, extern geborgd)

Gemiddeld resultaat deelnemers:

Doelstellingen opleidingen (aansluiting op kennis, vaardigheden en houdingen in het vo): score 1-2

Programma (aansluiting met vo op vorm en inhoud: samenwerking met vo, LOB-activiteiten, tevredenheidsonderzoek studenten): score 2-3

Resultaten onderwijs (rendement, streefcijfers, exit-informatie): score 3

Opmerkingen:

Volgens enkele deelnemers zou het onderwerp voorzieningen kunnen worden toegevoegd. Het gaat dan om de uitwerking van het SLB/mentoraat. Bij de vragen ligt het voor de hand ook het mbo te noemen.

Workshop 'Het ei van Columbus?' door Sjouk Stelwagen van Simon Vestdijk

Sjouk schets op de volgende vier onderwerpen een breed scala aan activiteiten die leerlingen activeren en motiveren tijdens hun schoolloopbaan. Bij al deze activiteiten staan keuzemogelijkheden en vrijwilligheid centraal. Dwang werkt altijd averechts. Uiteraard worden leerlingen door middel van informatie (ook aan ouders) en gesprekken gestimuleerd.

1. Oriëntatie op studie en beroep
  - a. Profielkeuze proces, incl. Wegwijsdag
  - b. Beroeporiëntatie havo 4 en 5
  - c. Vrijwillige activiteiten leerlingen

2. Beeldvorming vervolgopleiding (activiteiten worden ingebed in onderwijs en zijn dus lestijd!)
  - a. Deelname Dig-it havo 4
  - b. Deelname proefstudies of meeloopdagen
  - c. PWS in samenwerking met Van Hall of Zweedse leerlingen
  - d. Terugkoppeling ervaringen oud-leerlingen in de vorm van speeddating
3. Persoonlijke ontwikkeling
  - a. Project MVT, schrijven van ontwikkelplan (pop), vrijwillig in 4^e of 5^e klas
  - b. Traject 'Zelf aan het stuur', vorm van leerling intervisie, docenten zijn geschoold
  - c. Portfoliovorming
  - d. Project 5 vwo; 5 weken zonder vast rooster voor vakoverstijgende activiteiten (onderdeel van het curriculum)
4. Kennis
  - a. Rekenen en taal in de onderbouw
  - b. Tussentijdse toetsen en oefenen op basisvaardigheden

Discussie over keuzeprocessen leerlingen

Een deelnemer heeft op de eigen school onderzocht hoe de studiekeuze tot stand is gekomen. Input docenten blijkt nihil. Docenten zijn soms wel belangrijk, vooral bij meisjes. Jongens laten zich vooral beïnvloeden door vrienden en internet. Studiekeuzemethoden (bijv. Optie) werken niet! Enkele deelnemers melden positieve ervaringen als leerlingen in groepen over hun studiekeuze op elkaar reflecteren.

Sjouk suggereert om speeddating in de 3^e klas te organiseren, ruim voor de profielkeuze.

Aansluitingsmonitor 2006-2007

De rapportage van de Aansluitingsmonitor 2006 - 2007 is afgelopen zomer verspreid.

De eerstejaars studenten zijn in december 2006 bevestigd op vier aspecten van aansluiting:

1. het voortbouwen op gehanteerde methodes
2. het voortbouwen op kennis en vaardigheden;
3. het voortbouwen op loopbaanoriëntatie;
4. de studeerbaarheid.

Enkele conclusies met betrekking tot ieder van de vier aspecten:

Ad. 1. De studenten beoordelen de overstap met een 6.1. Dat is iets hoger dan vorig jaar.

Vwo'ers geven een 6,6.

De gerealiseerde studielast is gemiddeld 30 uur. Zoals verwacht studeren vwo'ers iets minder en mbo'ers iets meer uren. Dit betekent wellicht dat vwo'ers op het hbo harder kunnen studeren dan ze nu doen.

Havisten zijn niet voldoende tevreden over de aansluiting voor het werken in groepen.

Mbo'ers die aangeven in hun vooropleiding veel in groepen gewerkt te hebben zijn wel tevreden.

Havisten en vwo'ers geven aan weinig in groepen gewerkt te hebben in hun vooropleiding.

Vwo'ers zijn minder ontevreden over de aansluiting op dit punt dan de havisten.

Het blijft dus belangrijk het werken in groepen op het havo verder in te voeren.

Ad. 2. Studenten zijn, met kleine verschillen per sector, vrijwel steeds tevreden over de aansluiting voor die vakken waarvan zij het nut voor de hbo opleiding groot vinden.

Ad. 3. Ten aanzien van de loopbaanoriëntatie geven havisten een 5.9 over de voorlichting en mbo'ers een 5.3. De vwo'ers geven een 6.3.

Ad. 4. De studeerbaarheid in hbo wordt door studenten met een 6,5 gewaardeerd. Ook hier een voldoende, maar voorlopig een blijvend punt van aandacht.

De resultaten zijn ook verwerkt tot opleidings specifieke rapportages. Deze zijn inmiddels verspreid binnen de hogescholen en kunnen worden gebruikt voor accreditatie, kwaliteitszorg en verdere afstemming met vo in de regio.

Nieuw is de specifieke rapportage voor het toeleverend onderwijs. Deze rapportage hebben vso's in Friesland massaal aangevraagd. Het stelt scholen in staat om de eigen kwaliteit van de aansluiting (zoals waargenomen door de eerstejaars studenten) te vergelijken met andere scholen.

4. Kenniscirculatie in VO en HO (*management, docenten*)

Extra bijeenkomst onderwijsmanagers op 15 november 2007

Aanleiding voor deze extra vergadering waren twee punten: afspraken over het gebruik van de lijst aanbevolen vakken en de discussie over toelating tot hbo opleidingen bij de vernieuwde Tweede Fase.

Lijst aanbevolen vakken

Landelijk geldt vanaf cohort 2009 een nieuwe lijst met verplichte vakken voor toelating tot hbo opleidingen. Daarnaast heeft het netwerk een lijst aanbevolen vakken opgesteld. Deze lijst is een service voor leerlingen havo 3 / vwo 3, hun ouders en decanen. Welke vakken zijn gewenst voor bepaalde vervolgopleidingen? Aan leerlingen wordt gevraagd naast de profielkeuze ook na te denken over de vakkenkeuze.

De lijst is eind november verspreid op alle scholen.

Problematiek aansluiting vo-ho in nieuwe Tweede Fase

Op een aantal punten worden knelpunten gesignaleerd bij de vernieuwde Tweede Fase.

In het profiel CM is het vak wiskunde niet verplicht aanwezig. Onder andere voor aansluiting met de pabo is dat ongewenst. Daarentegen verbeteren reken en taal toetsen de problematiek op de pabo. Ook andere opleidingen, o.a. SPH, bieden reken en taal toetsen aan. Bij Retail Business ontstaat een knelpunt met het verdwijnen van economie uit CM.

Het profiel NG gaat een diverse uitstroom opleveren: Wiskunde A of Wiskunde B, Natuurkunde, NLT of Aardrijkskunde. Een aantal techniek opleidingen heeft Natuurkunde en Wiskunde B verplicht gesteld, sommige andere bèta opleidingen stellen geen aanvullende eisen. In het laatste geval zullen opleidingen hun curriculum moeten aanpassen op de nieuwe instroom vanaf september 2009.

Bijeenkomst onderwijsmanagers op 7 februari 2008

In deze bijeenkomst staat centraal het rapport van de onderwijsraad: 'Een succesvolle start in het hoger onderwijs'. Twee kernpunten zijn:

1. Vo en ho zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een gedegen aansluiting vo-ho
2. Het ho kan meer doen om aan (sociale) binding van studenten en de programma's kunnen aantrekkelijker worden vormgegeven.

Een heel aantal mogelijkheden op het gebied van de aansluiting komen aan bod.

Onderwerp	Reacties
Flexibele inschrijving	Studenten kunnen al in januari switchen Vraagt wel veel van de organisatie
Uitwisseling docenten vo en ho	Interessante optie Wordt ondersteunt door Sprint-Up gelden (PBT) Moet voor docenten wel aantrekkelijk worden gemaakt
Inzet studenten bij pws of praktische opdrachten	Wordt gestimuleerd vanuit PBT Onderdeel actieplan van ons netwerk Mogelijk ook inzet studenten bij NLT modules
Inzet oud-leerlingen op scholen	Veel scholen organiseren al ouderavonden waar oud-leerlingen komen vertellen over hun studieloopbaan
Langjarig onderzoek NHL (Laning)	Presentatie voorlopige resultaten in netwerk
Uitval	Beroepen met duidelijke roeping minder uitval Blijvend probleem, maatschappelijk probleem Deel van de uitval is niet erg, haalt met weinig vertraging hbo diploma Late keuze terugdringen Sociale binding in opleiding belangrijk
Selectie voor deelname aan projecten/opleidingen	Drempels motiveren leerlingen/studenten tot harder werken! (ervaring op Linde en Stenden)
LOB	Leerlingen laten kennis maken met werken in een organisatie (Stenden)
Voorlichtingsprogramma ouders over bèta mogelijkheden	P&A van Stenden biedt medewerking aan
Opties DIG-IT	Conclusie is doorgaan en daarna evalueren

Websites

De website www.vo-ho.nl functioneert voor de interne en externe communicatie van het Aansluitingsnetwerk. O.a. informatie over onze activiteiten, adressen, links naar alle participerende instellingen en andere interessante links staan vermeld. Op de site staan aanmeldformulieren voor bijeenkomsten. De doelgroep is onderwijsmanagers en docenten in het VO en HO. Verslagen en andere documenten kunnen op de website worden geplaatst.

We gebruiken al een aantal jaren de website www.keuzekalender.nl. Deze is gemaakt voor leerlingen en decanen, en dient als hulpmiddel bij het studiekeuzeproces van leerlingen. Aanmelding voor Proefstuderen en DIG-IT en de terugkoppeling daarvan naar decanen worden via deze site georganiseerd. Beide websites sluiten op elkaar aan qua lay-out en opzet.

Artikelen aansluitingsnetwerk vo-ho Fryslân in Universumkrant en Sprintkrant

Platform Bèta Techniek heeft Jan Nijholt van Piter Jelles Aldlân en Jelle Nauta geïnterviewd voor artikelen in de Universumkrant (najaar 2007) en de Sprintkrant (voorjaar 2008).

Werkconferentie Platform Bèta Techniek (PBT) op 18 februari 2008

PBT heeft Jelle Nauta gevraagd in totaal 10 landelijke actieplannen voor versterking netwerken havo – bèta hbo te beoordelen op haalbaarheid vanuit de praktijk en tevens een werkconferentie daarover inhoudelijk vorm te geven. De resultaten van deze beoordelingen zijn besproken en uitgewerkt op de werkconferentie van 18 februari. Nadien hebben hogescholen hun plannen aangepast en zijn medio maart stimuleringsbijdragen van PBT toegekend.

Uitwisseling met aansluitmanagement Hogeschool Rotterdam op 11 juli 2007

Een delegatie van aansluitmanagers van HR heeft ons netwerk uitgekozen voor een uitwisseling van ervaringen en activiteiten. Dat heeft plaats gevonden bij Van Hall en de CHN. Van beide kanten zijn interessante ontwikkelingen uitgewisseld. HR blijkt een sterk groeiende hogeschool met bijna 30.000 studenten en heeft een breed pakket aan aansluitactiviteiten gerealiseerd. Men vond het bijzonder dat in Friesland drie hogescholen samenwerken met bijna alle VO scholen. Binnen hun Techniek Plaza worden veel leerling activiteiten en docentcontacten georganiseerd. De heer Klaas-Wybo van der Hoek heeft in Hotel Wyswert een stijlvolle ontvangst geregeld die resulteerde in een diepgaande discussie over aansluiting.

We zijn uitgenodigd voor een tegenbezoek.

Nieuwsbrief

Als gevolg van lage personele bezetting is afgelopen jaar geen nieuwsbrief uitgekomen. Wel is vorig najaar een digitale nieuwsbrief van het steunpunt NLT/ Wiskunde D verspreid via mailcontacten. Volgende Nieuwsbrief in voorbereiding (april/mei 2008).

Emailbestanden

Er zijn door het secretariaat voor een groot aantal doelgroepen mailadressenbestanden gemaakt. Deze zijn veelvuldig gebruikt voor een gerichte communicatie met specifieke doelgroepen.

Jelle Nauta
Coördinator Aansluitingsnetwerk VO-HO Fryslân